

Becősmohák (vagy szarvasmohák) törzse – Anthocerotophyta

Becősmohák (vagy szarvasmohák) törzse – Anthocerotophyta

A becősmohák valamivel több, mint 100 fajt számláló csoportja a mohák körében egyedülálló testfelépítésű, néhány trópusi, epifiton faj kivételével legtöbbször ásványi talajon előforduló növények. Sehol sem gyakoriak. Mivel kiegyenlített nedves klímát igényelnek, legtöbbször a csapadékosabb, hűvösebb időszakokban jelennek meg a felszínen, a köztes, kedvezőtlen periódusokat spórák és ivartalan szaporítóképletek formájában a talajban vészelik át.

A becősmohák gametofitonja rozettaszerű, szabálytalan növekedésű, ami annak köszönhető, hogy az osztódó régiók nem egy kitüntetett csúcson, hanem a telep széle mentén elszórtan helyezkednek el. A telepet egysejtű, áttetsző, sima falú rizoidok rögzítik az aljzathoz.

A telepek többsejtrétegűek, a hasi oldalon nyíló nyálkaüregek és nyálkajáratok kivételével belsőleg kevésbé differenciáltak. Ezekben a nyálkaüregekben szimbionta, nitrogénfixáló kéalgák (*Nostoc* nemzetség) élnek.

A becősmohák zöme egylaki. Az ivarszervek a telep középső, vastagabb részén helyezkednek el. A női ivarszervek a telep felszínének legfelső sejtrétegéből alakulnak ki, majd a további osztódások során fokozatosan besüllyednek. A hímivarszervek a telep belsejében képződnek és többesével, külön kamrákban foglalnak helyet, amelyeknek fedele az érés során felszakad, szabad utat engedve a kétostoros hímivar-sejtek (spermatozoidok) tömegének.

A hosszú és hengeres spóratartó tok zöld színű, fotoszintézisre igen, de a gametofitontól független, önálló életre azonban nem képes. Fiatalon a tokot a női ivarszerv süvegszerű maradványa (kaliptra) védelmezi, amelyet később a növekvő tok áttör. Alsó részében egy folyamatosan osztódó régió helyezkedik el, amely mindaddig folytonos növekedést és spóráképzést tesz lehetővé, amíg azt a környezeti viszonyok engedik. A tok középpontjában egy merevítést szolgáló, steril sejtekből álló oszlop (kolumella) húzódik. A tokban keletkező spórák mellett szintén haploid, spirálisan vastagodott falú spóraszórák (pszeudoelaterák) is termelődnek. Az érett tok csúcsa megbarnul, kiszárad, majd legtöbbször két hosszanti vonal mentén nyílik fel, akár a keresztesvirágúak becőtermése.

Hazánkban mindössze két becősmoha-faj él (*Anthoceros agrestis*, *Phaeoceros carolinianus*).

Becős (vagy szarvas) májmoha – *Phaeoceros* (= *Anthoceros*) *carolinianus* (= *laevis*)

A csoportra általánosan jellemző a többsejtrétegű, homogén, telepes gametophyton ennél a fajnál általában 1-3 cm átmérőjű rozetta-szerű telepeket alkot.

Rövid életű faj, nedves, homokos és agyagos talajon, erdőszéli szántókon és ugarokon, erdei árkok oldalán vagy különböző nedves élőhelyek (pl. mocsarak) közelében fordul elő,

Viszonylag ritkán, különösen az ország csapadékosabb részein (Nyugat-Dunántúl, Zemplén), esetleg a Börzsöny, Pilis, Mecsek, Nyírség egyes helyein találkozhatunk velük.

